

Posudek bakalářské práce

Nicole Baronová: *Vliv ekonomického rozvoje na dodržování lidských práv v Čínské lidové republice*

Předkládaná bakalářská práce se zabývá vlivem ekonomické modernizace probíhající v posledních několika desetiletích v ČLR na míru dodržování lidských práv v této zemi. Proto tento cíl si zvolila postupovat s pomocí jedné z variant modernizační teorie představené R. Ingelhartem a Ch. Welzelem, která obecně řečeno pracuje s tvrzením, že industrializace a ekonomický rozvoj povede k hlubokým sociálním a následně i politickým změnám, zejména demokratizaci a liberalizaci.

Proto se autorka nejprve v první kapitole své práce zabývá vysvětlením modernizační teorie a odlišuje několik jejích variant, tak jak byly představovány od 50. let 20. století. Autorka pěkně shrnuje základní znaky teorie Ingelharta a Welzela, ale podání starších modernizačních teorií se mi zdá příliš zkratkovité, neboť je jim věnováno pouze několik odstavců. Také práce neobsahuje dostatečně kritické zhodnocení používané teorie, zhodnocení na prostoru jednoho odstavce neobstojí. Autorka dále představuje ústřední proměnné a koncepty, se kterými práce pracuje (lidská práce, ekonomické indikátory, HDI). Následně se věnuje stavu lidských práv a jejich rozdílnému uchopení v ČLR a na Západě. Nicméně, opět je představená diskuse velmi stručná, nedozvíme se například nic o debatě o tzv. asijských hodnotách, která v posledních desetiletích významně promlouvala do interkulturního dialogu o lidských právech. Podobně tak autorka jmenuje některé případy porušování lidských práv v současné Číně, naprosto ale vynechává některé z nejkřiklavějších příkladů (politika jednoho dítěte, pracovní tábory, absence náboženských svobod, nedostatky právního systému). Dle mého názoru je logickou příčinou nedodržování řady lidských práv v Číně podoba jejího politického systému, tuto skutečnost ale autorka v práci opět nereflektuje, ač to má vliv na to, jak se řada Číňanů staví k otázce lidských práv a jejich dodržování.

Tento nedostatek se odráží také v tom, že práce neobsahuje v podstatě hlubší diskuse o podstatě lidských práv v obecné rovině, ač v českém prostředí na toto téma vyšla řada kvalitních publikací (dokonce i z pera autora tohoto posudku). To by mohlo vrhnout více světla na to, proč v Číně přes rapidní ekonomickou modernizaci nedochází k takové změně společenských, kulturních, a nakonec i politických hodnot, jak předpokládá modernizační teorie. V práci není jasný jednoznačný postoj k otázce, zda jsou lidská práva universálního, partikulárního či potenciálně interkulturního charakteru.

Jisté úskalí představuje i autorčino nastavení jejího výzkumného záměru. I kdyby byl prokázán vliv modernizace na změnu kulturních hodnot, není zcela zřejmé (tedy alespoň z textu samotné práce) proč by to mělo nutně vést ke změnám politickým. Pro to je nutné podat dostačující vysvětlení spojitosti mezi změnou hodnot obyvatel dané společnosti a jejich schopností toto přetavit v lepší dodržování lidských práv. Toho se týkají například v poslední době publikované výzkumy ohledně problematiky politických postojů čínské střední třídy, která se řadí v řadě oblastí mezi demokraticky skeptické části čínské společnosti, která ale zároveň klade důraz na zlepšování sociálního a ekologického prostředí.

Z formálního hlediska je práce logicky strukturována a obsahuje dostatečné množství odborné literatury. Jazyk práce se pohybuje na standardní úrovni, a ač text není opakovaně prost některých jazykových pochybení, tyto nedosahují takové míry, aby zásadně znesnadňovaly čtivost či srozumitelnost textu předkládané bakalářské práce.

Autorka předložila zajímavý text týkající se aktuální problematiky spojitosti modernizace, změny postojů společnosti a demokratizace. Text naráží v řadě případů na nedotaženost či přílišnou stručnost ve vysvětlení některých dle mého názoru zásadních aspektů zkoumané problematiky než na strukturální problémy typu špatného nastavení výzkumného záměru. Pokud by některým aspektům autorčina výzkumu byla věnována hlubší a koncentrovanější podobnost, mohlo se jednat o jistě kvalitnější práci. Obecně řečeno, závěry práce jsou relevantní, z hlediska vysvětlení, proč Čína nenásledovala v mnohém trajektorii vývoje pro západní státy (či některé demokracie v asijském prostoru) však práce neobsahuje dostatek analýzy podložené hlubší interpretací čínského případu.

Autorka však byla schopna nastolit výzkumný problém, vypracovat teoretický a metodologický rámec pro jeho zkoumání a pomocí adekvátní odborné literatury předložit závěry zodpovídající výzkumnou otázku v práci obsaženou. Z těchto důvodů práci doporučuji k obhajobě.

V Hradci Králové, 17. 8. 2017

Mgr. Stanislav Myšička, Ph.D.